

Lärarhandledning

Knutby

Jonas Bonnier

Ämne:

Svenska och svenska som andraspråk

Årskurs:

Gymnasiet, komvux grundläggande och gymnasial nivå, SFI

Antal lektioner:

2–12

Om handledningarna:

Till *Knutby* finns förutom denna lärarhandledning en **elevhandledning**. Elevhandledningen kan eleverna arbeta med på egen hand eller tillsammans med andra. Vill man kan också elevhandledningen vara grund för ett gemensamt klassarbete med boken.

I denna lärarhandledning presenteras kort boken och författaren. Därefter ges förslag på hur *Knutby* kan introduceras, ett förslag till gemensam läsning, olika diskussionsuppgifter som kan användas under läsning och ett förslag på en avslutande skriftlig uppgift.

Handledningarna är gjorda av Jenny Edvardsson, www.jennyedvardsson.se

Förmågor

Svenska gymnasiet/komvux gymnasial nivå

- ▶ Kunskaper om centrala svenska och internationella skönlitterära verk och författarskap samt förmåga att sätta in dessa i ett sammanhang.
- ▶ Kunskaper om genrer samt berättartekniska och stilistiska drag, dels i skönlitteratur från olika tider, dels i film och andra medier.
- ▶ Förmåga att läsa, arbeta med och reflektera över skönlitteratur från olika tider och kulturer författade av såväl kvinnor som män samt producera egna texter med utgångspunkt i det lästa.
- ▶ Förmåga att tala inför andra på ett sätt som är lämpligt i kommunikationssituationen samt att delta på ett konstruktivt sätt i förberedda samtal och diskussioner

Svenska komvux grundläggande nivå

- ▶ formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- ▶ läsa och analysera skönlitteratur och sakprosa för olika syften,
- ▶ anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,

Svenska som andraspråk gymnasiet/komvux gymnasial nivå

- ▶ Förmåga att kommunicera i tal och skrift och anpassa språket till ämne, syfte, situation och mottagare.
- ▶ Förmåga att använda ett rikt ordförråd på ett sätt som är relevant för sammanhanget.
- ▶ Förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur i skilda former och från olika delar av världen.

Svenska som andraspråk komvux grundläggande nivå

- ▶ formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- ▶ välja och använda språkliga strategier,
- ▶ läsa och analysera skönlitteratur och sakprosa för olika syften,
- ▶ anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,

SFI

- ▶ att läsa och skriva svenska,
- ▶ att tala, samtala, läsa, lyssna och förstå svenska i olika sammanhang,
- ▶ att anpassa språket till olika mottagare och situationer,

Boken

Knutby handlar om en grupp människor som bor i Knutby i Sverige. De tillhör alla Filadelfiaförsamlingen, en frikyrka. Medlemmarna söker vänskap, kärlek och gemenskap, men livet blir inte som de tänkt sig. Snart övergår vänskapen i ovänskap, kärleken i hat och gemenskapen i en splittring. När en av medlemmarna dör blir det början på slutet.

Författaren

Jonas Bonnier är författare och skrev sin första bok, *Prinsessan och halva kungariket*, 1988. Sedan dess har han skrivit flera romaner, men också film- och tv-manus.

Inför läsningen

För att förbereda eleverna på läsningen kan du som pedagog få eleverna att bekanta sig med boken, bokens karaktärer och de verkliga händelser som boken bygger på.

1. Börja med att diskutera bokens titel och omslag. Vad tänker eleverna på när de hör titeln och ser omslaget? Låt dem associera fritt och dela med sig av sina tankar till övriga i klassen.
2. Presentera därefter kort händelserna i *Knutby* och att boken bygger på händelser som ägt rum i verkligheten men som skrivits om till en skönlitterär text.
3. Beskriv de olika karaktärernas relation till varandra (ta hjälp av avsnittet "Personer i berättelsen" på sidorna 199–200 i boken) och hur boken är uppbyggd (med olika delar där läsaren först får följa Kristina, sedan Eva och sist Sindre).
4. Avsluta med att diskutera de begrepp som finns på sidorna 197–198 i boken. Känner eleverna till dem sedan tidigare?

Under läsningen

Läsningen kan genomföras i klassrummet, som tyst individuell läsning eller genom högläsning av läraren och/eller eleverna. Den kan också vara en del av en läsläxa som eleverna får läsa hemma under veckan.

Då boken är uppbyggd i tre delar, där varje del utgår från en av bokens karaktärer, kan det vara viktigt att stanna upp i texten och samtala om det lästa. Hur hänger handlingen och de olika karaktärerna ihop?

Låt eleverna under sin läsning anteckna sådant som de reagerar på ("blir glad", "blir arg", "blir irriterad", "undrar över", "förstår inte" ...) tillsammans med sidnumret från boken.

Elevernas anteckningar kan användas för samtal i klassrummet. Dela in klassen i grupper. I grupperna får eleverna möjlighet att lyfta sina reflektioner men också lyssna på det som andra elever reagerat på. På detta sätt får eleverna möjlighet att samtala om boken.

Efter läsningen

Diskussionsfrågor

Romanen *Knutby* väcker många tankar. Att stanna upp och samtala om olika citat i boken ger eleverna möjlighet att fundera över sina egna åsikter men också ta del av hur andra tänker. Nedan kommer ett antal förslag på citat att stanna upp vid:

"Barnen ska lyda och inte bråka. Särskilt flickorna. Så tycker vi." (sida 21)

- ▶ Håller du med? Om ja, varför? Om nej, varför inte?

"Sindre sover oroligt. Han har mardrömmar. Sköterskan säger att Sindre blir orolig av medicinerna. Men Kristina vet att det är demonerna som plågar Sindre." (sida 53)

- ▶ Vad är demoner för något? Kan demoner göra att man mår dåligt eller är det medicinerna som gör att man mår dåligt? Hur tänker du?

"Frälsningen kan komma på olika sätt." (sida 56)

- ▶ Vad är frälsning för något? Kan alla människor bli frälsta? Vad tror du?

"Jag drömde att hon dog. Kanske vill Gud att hon dör. Kan du fråga honom? Ska Kristina dö?" (sida 65)

- ▶ Flera av personerna i boken upplever att de kan tala med Gud. Hur tänker du? Kan man tala med Gud? Svarar Gud på ens frågor?
- ▶ Är det viktigt att tro på en högre makt?

"Men då är hon inte Eva Skoog. Då är hon Tirsa, Jesus brud på jorden. Och han är inte Sindre. Han är Jesus händer och fingrar." (sida 75)

- ▶ Får man vara otrogen? Vad tycker du om otrohet?

"25 mars 2000

Tirsa!

Du är underbar. Var inte rädd. Jag släpper dig aldrig. Jag vet att du är stark. Du måste lita på mig. Var lugn. Du ska få allt som du ska ha. (sida 90)

Eva menar att Jesus pratar till henne och att det som står på pappret är sådant som han sagt. Kan det vara så? Kan Jesus eller gud tala genom en människa?

– Vad vill Jesus? frågar hon.

– Jesus har inte tid med sånt! vill han skrika.

Det har gått för långt nu. Folk frågar honom om allt. De lämnar honom aldrig ifred. De vill ha svar som han inte har." (sida 143)

- ▶ Människor kommer till Sindre för att fråga om både små och stora saker. Varför vågar de inte fatta egna beslut, tror du?

"– Men du är smutsig, säger Sindre. Du är en äcklig, stinkande liten människa. Du förtjänar inte förlåtelse. Det vet Herren. Herren ser dina orena tankar." (sida 158)

- ▶ Vad får man egentligen säga till en annan människa? Får man säga precis vad man tycker och tänker eller borde man ibland vara tyst med sina innersta tankar?

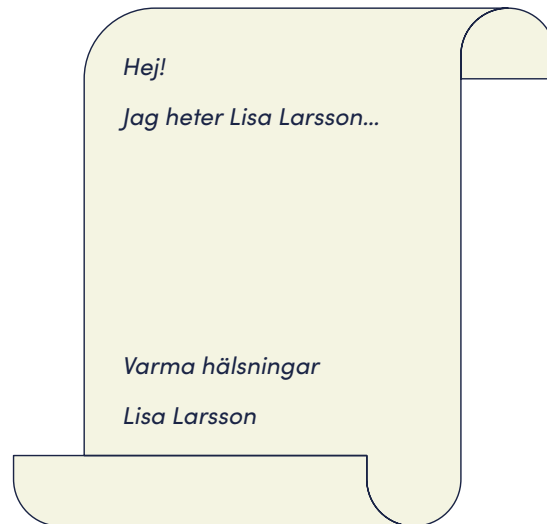
"Lev i stället för att prata om döden!" (sida 166)

- ▶ I boken är det många som pratar om döden och om att dö tidigt. Vad kan det bero på? Bettan, en av de karaktärer som inte är troende, menar att man inte ska prata så mycket om döden utan leva istället. Håller du med?

Skriv ett brev

I *Knutby* får eleverna möta flera olika karaktärer under en begränsad tid. Som avslutande skrivuppgift kan eleverna få skriva ett brev till en av karaktärerna. Vem väljer de att skriva till? Vad vill de fråga? Och vad vill de berätta om sig själva?

Visa eleverna hur man skriver brev och ge gärna exempel på några olika inledande och avslutande hälsningsfraser.

Elevhandledning

Knutby

Jonas Bonnier

Boken

Knutby handlar om en grupp människor som bor i Knutby i Sverige. De tillhör alla Filadelfiaförsamlingen, som är en frikyrka. Medlemmarna söker vänskap, kärlek och gemenskap. Livet blir inte som de har tänkt sig och snart dör några av dem.

Författaren

Jonas Bonnier är författare. Sin första bok, *Prinsessan och halva kungariket*, skrev han 1988. Sedan dess har Jonas skrivit flera romaner, men också film- och tv-manus.

Skapa egen ordlista

Under din läsning kommer du säkert att stanna upp vid ord som du inte känner till. Skapa en egen ordlista under läsningen. Skriv upp orden, vilken sida du hittar dem på och ge därefter en egen förklaring till dem. Ta hjälp av ordböcker eller av digitala tjänster som www.ne.se och www.svenska.se.

Textfrågor

Till boken finns det frågor till de första kapitlen. Innan du börjar läsa ett kapitel är det bra om du har läst igenom frågorna så att du vet vad de handlar om. Som du kommer att märka är en del frågor sådana där du hittar svaren direkt i texten. I andra frågor behöver du själv dra slutsatser och läsa mellan raderna. Det finns också frågor där du får fundera över hur du själv skulle ha gjort.

Efter att du läst de inledande kapitlen och svarat på frågor till dem kommer du själv att få ta fram frågor. Frågorna kan du antingen besvara själv eller tillsammans med någon annan som läser boken.

I badrummet (sida 7–8)

1. Vad är det som händer i detta kapitel?
2. Vem tror du att "hon" är?
3. Vad tror du att "hon" varit med om?

Sommar–vinter 1997

Kapitel 1. (sida 11–12)

1. Vilka är Kristina och Sindre Forsman?
2. Varför tror du att de flyttat till Knutby?

Kapitel 2. (sida 12–16)

1. Vad är en auktion för något?
2. Irma kommer fram till Kristina när hon står i köket och diskar. Vad är det Irma vill?

Kapitel 3. (sida 16–18)

1. Eva Skog pratar om Paradiset och Helvetet under sina gudstjänster. Vad är det hon berättar?
2. Vad får du veta om Anna?
3. Anna åker gärna till Evas gudstjänster. Varför är det så, tror du?

Kapitel 4. (sida 18–19)

1. Kristina Forsman passar andras barn men får inget betalt för det. Hur hade du gjort om du varit Kristina? Hade du sagt ifrån eller hade du bara fortsatt passa barnen?

Egna frågor

Nu är det dags för dig att skapa egna frågor. Dessa kan vara:

- ▶ **Frågor till texten.** Alltså frågor där du kan hitta svaren direkt i texten.
- ▶ **Frågor mellan raderna.** Här måste du dra egna slutsatser och tolka det du läser. Svaret skrivs alltså inte ut i klartext.
- ▶ **Frågor bortom raderna.** Här handlar det om att ställa frågor som gör att du får fundera över hur du själv skulle ha gjort. Du kopplar alltså det som händer i boken till dig själv och din omvärld.

Här nedan ges exempel på de tre frågetyperna.

- ▶ **Fråga till texten:** Vad heter Kristinas man?
- ▶ **Fråga mellan raderna:** Vad tycker Kristina om att behöva passa alla andras barn utan att få några pengar för det?
- ▶ **Frågor bortom raderna:** Skulle du kunna gifta dig med någon som är 10 år yngre än dig själv?

Grammatik

Verb är något man gör, som att springa och skriva. Verb kan skrivas i olika tempus (tidsformer).

I denna uppgift ska du välja ut ett av bokens kapitel och skriva om texten från presens (nutid – exempelvis är, springer, sover) till preteritum (dåtid – exempelvis var, sprang, sov).

Välj ut en viktig händelse

Vilken händelse tycker du är bokens viktigaste? Skriv ner

- ▶ vad som händer
- ▶ vilka som är med
- ▶ varför du tycker att denna händelse är bokens viktigaste.

Behöver du hjälp att komma igång med ditt skrivande kan du använda följande meningar:

- ▶ *Bokens viktigaste händelse är ...*
- ▶ *De som är med är...*
- ▶ *Det som händer är ...*
- ▶ *Jag tycker att denna händelse är den viktigaste för att...*

Bokens tema

I alla skönlitterära böcker finns teman, alltså de frågor eller ämnen som böckerna handlar om. Det kan exempelvis vara hat, svartsjuka, avundsjuka eller kärlek.

Vilka teman hittar du i romanen *Knutby*? Ge exempel och förklara hur du tänker.